

A jelölt kódszáma:

Državni izpitni center

P 1 4 1 A 1 0 3 1 1

TAVASZI VIZSGAIDŐSZAK

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

1. feladatlap

Nem művészi szöveg elemzése

2014. június 2., hétfő / 60 perc

Engedélyezett segédeszközök:

A jelölt golyóstollat vagy töltőtollat hoz magával.

A feladatlaphoz két értékelőlap is mellékelve van.

A nem művészi szöveget tartalmazó perforált lapot a jelölt ki is tépheti.

SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA

ÚTMUTATÓ A JELÖLTNEK

Figyelmesen olvassa el ezt az útmutatót!

Ne lapozzon, és ne kezdjen a feladatok megoldásába, amíg azt a felügyelő tanár nem engedélyezi!

Ragassza vagy írja be kódszámát az erre kijelölt helyre ezen az oldalon és az értékelőlapon!

A feladatlap 19 feladatot tartalmaz, és összesen 60 pont érhető el. A feladatlapban a feladatok mellett feltüntettük a lehetséges pontszámot is.

A megoldásokat írja olvashatóan, a nyelvtani és a helyesírási szabályoknak megfelelően, írott betűkkel az erre kijelölt helyre! Csak golyóstollat vagy töltőtollat használhat. A feleletválasztós feladatoknál – ha a feladat utasítása nem kívánja másképp – csak egy betűjelet karikázzon be! Az esetleges rossz megoldást húzza át, majd válaszát írja le újra! Az olvashatatlan megoldásokat és a zavaros javításokat 0 ponttal értékeljük.

Bízzon önmagában és képességeiben! Eredményes munkát kívánunk.

A feladatlap terjedelme 12 oldal, ebből 3 üres.

Melléklet az 1. feladatlaphoz

Rejtélyek a magyar történelemből

1. Szerintem nincs izgalmasabb krimi a történelemléknél. Az egész nem más, mint rafinált bűntények, árulások, taktikázás és erőszak keveréke, no meg persze hősiessége, bátorságé és kitartásé is. Már csak azért is olyan az egész, mint egy krimi, mert sosem tudunk elég részletet, hiszen, miként azt a híres mondás is tartja, a történelmet a győztesek írják. Az utódok meg kényük-kedvük szerint úgy dolgozzák át, hogy az éppen passzoljon aktuális céljaikhoz. Vagyis pokolian nehéz kideríteni, mi is történt valójában száz vagy akár ezer évvel ezelőtt. Nem is csoda, sokszor azt is lehetetlen kibogozni, mi is történik éppen körülöttünk.

2. Manapság sok sikeres magyar nyelvű könyv is született ebben a tárgykörben, örömmel olvastam például korábban Hahner Péter *100 történelmi tévhit* című munkáját, ami olyan nagy siker lett, hogy a szerző folytatta a megkezdett munkát, és újabb száz történelmi tévedést vett sorra. Bánó Attila eddigi könyveit is szívesen olvastam, s szerencsére most ő is gyűjteményt adott ki, *55 meghökkentő eset a magyar történelemből* címmel. Nézzük, mi minden van benne!

3. Amikor ilyen könyvet olvasok, az első érzésem mindig az, milyen keveset is tudok valójában. Pedig milyen büszke voltam mindig arra, hogy az átlagnál több ismeretem van a történelemről! Amikor viszont túlteszem magam az első sokkon, ami tájékozatlanságomból ered, mindjárt el is varázsol a sok izgalmas történet, és úgy érzem, részesévé válok az eseményeknek. Ugyanis a jó történetíró esetében nem elég, ha kiváló tudós: olyan jól kell tudnia írni, mintha regényt alkotna. Igen, egy jó, a nagyközönségnek szánt történelmi munkának izgalmasnak kell lennie, akár egy regénynek. Persze a történészek jelentős hendikeppel indulnak: nem törhetik a fejüket, mi is legyen a sztori...

4. Márpedig sztoriból aztán van bőven! Hogyan alakult például Corvin Jánosnak, Mátyás király törvénytelen fiának a sorsa? Ki volt egyáltalán az anyja, egy osztrák polgárlány? Hogyan zajlott egy több mint tízéves, szappanoperákat megszégyenítő összeurópai kavargás arról, ki is legyen Ulászló király felesége? Ugyanis ez a ravasz férfi egyszerre három fontos házassági szövetséget is kötött. Olvashatunk arról is, hogyan mentette meg Zrínyi Miklós Miksa királyt a koronázási ünnepségen, hogy aztán később ugyanez a király ne segítsen neki, hanem hagyja elveszni a szigetvári csatában. Ezen kívül sok téves mítoszt is igyekszik helyretenni a szerző, érezhetően leginkább a Dózsa Györgyöt övező „felhajtást” nem kedveli. Két fejezetben is foglalkozik a parasztfelkelés vezetőjével, és szerinte Budai Nagy Antal sokkal inkább megérdemelné az igazságos parasztvezér címet.

5. Az ötvenöt rejtély eloszlása arányos, a honfoglalástól a huszadik századig tartó időszakot, vagyis Magyarország teljes történetét magában foglalja ekképp a könyv. Sok mindent megtanulhatunk belőle, érdemes tehát elolvasnia mindenkinek, aki történelmet tanul vagy szívesen tanult az iskolában – garantáltan nem fog csalódnia!

Johann Peter Krafft: Zrínyi Miklós kiront az égő Szigetvárból (1825)

(A www.lira.hu nyomán)

Üres oldal

Figyelmesen olvassa el a mellékelt szöveget, majd oldja meg az alábbi feladatokat!

1. A szöveg a/az _____ olvasható. Az illusztrációként megjelenő kép a szöveg _____ számú részéhez kapcsolódik.

(2 pont)

2. 2.1. Melyik stílusréteg jegyei vannak túlsúlyban a mellékelt szövegben? Húzza alá a megfelelő! társalgási publicisztikai tudományos-szakmai

- 2.2. Melyik stílusjegy nem jellemző a szövegre? Karikázza be a megfelelő betűjelet!

A beszélt nyelvi elemek alkalmazása

B személytelenség

C hat az olvasó érzelmeire

D ajánlást is tartalmaz

(2 pont)

3. Keresse meg az előző feladatban a sorrendben első helyes stílusjegyet, és írja a vonalra a betűjelét! Írjon ki két példát a 4. részből ennek a stílusjegynek a bizonyítására!

Stílusjegy: _____

_____ (3 pont)

4. 4.1. Két könyvet említ a szöveg szerzője. Írja ki a könyvek íróját és címét, majd húzza alá annak a könyvnek a sorszámát, amelyikről az ismertetés szól!

1. könyv: _____

2. könyv: _____

- 4.2. Fogalmazza meg, mi a közös a mellékelt szöveg és a két könyv címében!

_____ (3 pont)

5. Foglalja össze az 1. rész alapján, hogyan értelmezi a szerző a történelmet!

(1 pont)

6. Igazak (I) vagy hamisak (H) a szövegre vonatkozó állítások? Karikázza be a megfelelő betűt!

Minden kiváló tudós jó történetíró is egyben.	I	H
A történelemről szóló könyvek olvasása rádöbbenti a szerzőt, hogy még van mit tanulnia	I	H
A szerző az ismertetett mű elolvasását elsősorban történészeknek javasolja.	I	H

(3 pont)

7. Értelmezze az alábbi két kifejezést!

a történelmet a győztesek írják (1. rész): _____

túlteszem magam az első sokkon (3. rész): _____

(2 pont)

8. Írja ki az 1. részből az alábbi jelentéseknek megfelelő szavakat/szerkezeteket!

ügyeskedés/mesterkedés: _____

ahogy akarják, ahogy nekik megfelel: _____

rendkívüli mértékben/nagyon: _____

(3 pont)

9. 9.1. Írja ki betűrendben a 4. rész tulajdonneveit!

_____ ,	_____ ,
_____ ,	_____ ,
_____ ,	_____ ,
_____ ,	_____ ,

9.2. Írja az alábbi tulajdonságok mellé annak a királynak a nevét, amelyikre az jellemző!

ravaszság: _____

hálátlanság: _____

(4 pont)

10. 10.1. Melyik mássalhangzótörvényt ismeri fel az alábbi szavakban? Írja a vonalra a helyes válasz betűjelét!

_____ nézzük

A írásban jelöletlen teljes hasonulás

_____ szövetséget

B írásban jelölt teljes hasonulás

C zöngéesség szerinti részleges hasonulás

D képzés helyes szerinti részleges hasonulás

E összeolvadás

10.2. Írja ki az 1. rész utolsó mondatából a vegyes hangrendű szót!

(3 pont)

11. Bontsa szóelemekre az alábbi szót!

T– szótő, K – képző, J – jel, R – rag

ü n n e p s é g e k e n

(2 pont)

12. Írja ki a következő mondatból a képzett főnevet, majd egészítse ki a mondatot a kiírt szó szótövének származékával!

Bánó Attila az idén is érdekes gyűjteményt adott ki.

szótő: _____

Van olyan adatbázis, ahol össze van _____ a hazánkban előforduló összes állatfaj.

(2 pont)

13. 13.1. Írja ki az alábbi mondatból az összetett szót!

Budai Nagy Antal sokkal inkább megérdemelné az igazságos parasztvezér címet.

összetett szó: _____

- 13.2. Alkosson a kiírt összetett szó előtagjával egy új összetett szót, és egészítse ki vele értelemszerűen a következő mondatot!

A költő szegény _____ származott.

(2 pont)

14. Írja be a táblázat üres rovataiba a következő mondat alapján a hiányzó adatokat!

Budai Nagy Antal sokkal inkább megérdemelné az igazságos parasztvezér címet.

A mondatrész	Szófaji értéke	A mondatrész fajtája
	ige	állítmány
	melléknév	
címet		

(5 pont)

15. Alakítsa át az alábbi összetett mondatot egyszerűvé, az egyszerűt összetetté!

Amikor regényeket olvasok, mindig jó érzés tölt el.

A szerző folytatta a két évvel ezelőtt megkezdett munkát.

(2 pont)

16. Egészítse ki a 3. rész alapján a táblázat hiányzó adatait a mondatok közti viszonyokra vonatkozóan!

Mondatok	Viszony	A viszonyt jelölő kötőszó
Az 1. és a 2. között		pedig
A 2. és a 3. között	ellentétes	
A 3. és a 4. között	magyarázó	

(3 pont)

17. Egészítse ki a szöveget a zárójelben megadott szavak toldalékolt alakjával!

A heti magazinműsor a legjobb magyar szakemberek _____
(közreműködés)

a magyarság eredetéről és az elmúlt ezeréves történetéről ad tájékoztatást.

_____ szól, akik érzik: a jelenben való eligazodás alapvető feltétele az,
(Azok)

hogy jól ismerjük nemzetünk múltját. A műsor hozzá kíván járulni ahhoz, hogy a

_____ élő emberek nagyobb _____
(Kárpát-medence) (megértés)

forduljanak egymás történelme irányába, és így könnyebbé, emberibbé váljon
együttműködésük a jövőben.

(Forrás: www.port.hu; 15.01.2012)

(4 pont)

18. Javítsa ki a következő szöveg helyesírási hibáit!

A Történelemóra című műsorban ma a Szlovéniai Lendvára látogattunk el. Megismerkedtünk a

kisváros történelmi multjával, a törökverő Hadik Mihály hóstetteivel.

(2 pont)

19. Fejtse ki véleményét a következő idézetben felvetett problémáról kb. 120 szóban! Címet is adjon írásának!

„Régen, mikor még nem voltak se mozik, se diszkók, az embereknek az olvasás volt az egyetlen szórakozási lehetőségük, ma pedig már külön kampányt kell indítani a népszerűsítésére. Vajon miért szánunk egyre kevesebb időt a polcainkon porosodó könyveinkre?”

(Forrás: <http://ambitionfly.blogspot.hu>; 17.01.2012)

Üres oldal

Üres oldal